N°. 263 — 1833.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk
Nieuws-Blad.
Zondag en Maandag 3 en 4 November.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — De Limburgsche *Nouvelliste* van den 30sten ll. vermeldt, dat dien dag te Zonhoven eene conferentie zoude gehouden worden tusschen de hollandsche en belgische commissarissen, om zich over den doortogt onzer troepen voor de garnizoens-verandering van Maastricht te verstaan.

— Van Westkappelle schrijft men, dat de Belgen sedert eenige dagen werkzaam zijn aan het herstellen der batterijen, welke bij de laatste stormen zijn beschadigd geworden.

— Te Ucle bij Brussel heeft men een paar verwersgezellen gearresteerd, die naar Parijsch voorbeeld zich aan het hoofd van een komplot hadden gesteld, met de bedoeling geen arbeid te verrigten en het aan anderen te beletten, tenzij vermeerdering van loon krijgende.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren waren genoteerd: Belg. 95; Metall. 96; Braz. 67½; Sp. perpet. 60, ½, ¼; Uitgest. 12⅜; Nap. 84½; Sicil. 90¼; Rom. L. 89⅜, ¼.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 30sten October.

Volgens het *Journal des Débats* heeft men gisteren eene telegraphische depeche over Bayonne ontvangen, welke vermeldt, dat de generaal *Sarsfield*, na bevorens den priester *Merino*, en eenige andere hoofden van den opstand in Oud-Kastilien te hebben geslagen, den 28sten dezer te Miranda was aangekomen, en van daar naar Vittoria en Bilbao zoude voorttrekken. De fransche konsul te St. Sebastiaan zoude deze tijding naar Bayonne hebben overgezonden.

Indien het werkelijk gelukt de beide laatstgenoemde steden te bezetten, zal men gewis de aanhangers van don *Carlos*, immers in de Noordelijke provincien, eenen gevoeligen slag hebben toegebragt, daar hun dan als 't ware een middelpunt ontbreekt. Doch daar het, ... der opstandelingen in Biscaye en Alava, zelfs door de ... op 15 a 20,000 man werd begroot, en daar nu de generaal *Sarsfield* hoogstens 7 a 8,000 man zal vereenigd hebben, schijnt het nog zeer bedenkelijk of hij het doel zal bereiken, terwijl ook dan nog de insurgenten de toevlugt tot den in Spanje zoo geduchten guerilla's-oorlog overblijft.

De overige berigten die men van de grenzen heeft ontvangen zijn daarenboven de zaak der koningin minder gunstig: Zonder van het gerucht te spreken, dat ook heden ter beurze werd rondgedragen, dat don *Carlos* te Cordova was aangekomen en aldaar tot koning uitgeroepen, meldt men uit Katalonien, dat zich in deze provincie dagelijks talrijker benden insurgenten vertoonden; dat de kapitein-generaal aan het hoofd der bezetting van Barcelona was uitgetrokken om deze benden te verjagen, de bewaking der hoofdstad aan de zoogenaamde constitutionele vrijwilligers overlatende.

Ook in Oud-Kastilie en Arragon moet zulk eene gisting heerschen, dat men ieder oogenblik, vooral bij de geringste nederlaag, die de troepen der koningin mogten ondervinden, eene formeele insurrectie kan te gemoet zien. De junta die zich te Tolosa gevestigd had, heeft naar St. Sebastiaan de wijk genomen, en daardoor eenen ongunstigen indruk veroorzaakt. Een gedeelte der insurgenten van Alava, schrijft zelfs het liberaal dagblad van Bordeaux, heeft zich in Navarre begeven, zoodat te Puente de la Reyna, een korps van niet minder dan 3000 man vereenigd was, hetwelk den kolonel *Lorenzo*, die met 1500 man uit Pampeluna werd afgezonden, aldaar zoude inwachten. In de omstreken van Irun moest de bekende *El Pastor*, aan het hoofd zijner vrijwilligers, de zaak der koningin belangrijke diensten bewijzen, daar hij in staat is de insurgenten in hunne schuilplaatsen te vervolgen, en door ongewone dapperheid meestal de zege behaalt.

Te Bayonne had men, met uitzondering van die, welke door couriers der legatien waren overgebragt, geene nadere berigten uit Madrid, dan van den 15den en 16den dezer, welke langs groote omwegen waren ontvangen; zoodat de communicatie nog steeds gestremd bleef.

Het Fransch gouvernement heeft gelast, alle Spanjaarden, die tot gewapende benden behoord hebbende, over de grenzen mogten komen, onder goede bedekking naar de departementen *de la Creuse*, *de Corrèze* en *la Haute-Vienne* over te brengen.

— Men heeft gisteren aan het hof de tegenwoordigheid van vorst *Leopold* door een luisterrijk bal gevierd. Den 6sten dezer zal een dergelijk feest door de hoofd-officieren der nationale garde, in de groote opera gegeven worden. Overigens zijn de dagbladen vol van allerlei pligtplegingen, die bij den belgischen vorst, door de verschillende autoriteiten, worden afgelegd, en zich niet alle door goeden smaak onderscheiden.

— Heden (30 *October*) was de fondsnotering als volgt: 5 pCt. kont. 102,35; op tijd 102,50; 3 pCt. kont. 75,45; op tijd 75,50; Nap. rent. kont. 91,20; op tijd 91,50; Sp. perpet. kont. en op tijd 64; 3 pCt. kont. 38⅝; op tijd 38¾; Cortes 16½.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 2den November.

Bij Z. M. besluit van den 25sten ll., N°. 96, is de heer Mr. *P. J. Klout*, benoemd tot substituut-officier bij de regtbank van eersten aanleg te 's Hage. — Bij een ander besluit van Z. M. van 17 ll., N°. 85, is de 1ste luitenant titulair *A. Willekens*, van het 1ste bat. der 1ste afd. mobiele Noord-Brabandsche schutterij, tot 1sten luitenant *effectief* bij hetzelfde korps benoemd.

— Bij besluit van den heer gouverneur dezer provincie, van den 25sten ll. A. N°. 37, is de heer *Willem Johannes Boxs*, wonende te Tilburg, benoemd tot solliciteur bij het bestuur dezer provincie, voor het arrondissement 's Hertogenbosch.

— De plaatselijke besturen zijn door den gouverneur der provincie Zuid-Holland herinnerd geworden aan de bestaande verordeningen tegen landlooperij en bedelarij, en dit vooral bij de nadering van het wintergetijde. Gelijke aanbeveling zijn zij uitgenoodigd geworden te doen aan de hun ondergeschikte politiebeambten, veldwachters, enz., en aan deze laatsten speciaal aan te zeggen, dat, zoo zij in de vervulling hunner verpligtingen voortaan nalatig mogten bevonden worden, zij, naar bevind van zaken, met suspensie, of geheele ontzetting uit hunne betrekking, zullen worden gestraft.

— Z. K. H. Prins *Frederik* is eergisteren nacht van deszelfs uitstap naar Kleef en Keulen, tot ontmoeting van zijnen doorluchtigen zwager, den kroonprins van Pruissen, in 's Hage teruggekomen.

— Uit Christiania schrijft men dd. 17 october als volgt: Nadat aan Z. M. het door de Storthing dezes jaars vastgestelde budget was voorgelegd, heeft Hoogstdezelve, onder dagteekening van 12 september, het navolgende besluit genomen: Z. M. heeft met genoegen gezien, dat de storthing, uit hoofde van den tegenwoordigen goeden toestand der staatskas, zich genoopt heeft gevonden, om de lands- en stadsbelastingen op de helft te verminderen. Mogten echter de door de storthing geraamde overige inkomsten in den loop der eerstkomende drie belastingjaren, niet toereikend zijn, ter dekking van de op de schatkist rustende uitgaven, zoo zal Z. M. zich genoodzaakt zien, om wegens de voor zulk geval noodige maatregelen met de vertegenwoordigers der natie te raadplegen. — Z. M. heeft ongaarne bemerkt, dat de storthing, zonder de mogelijke gevolgen voor Noorwegens handel te berekenen, het sombedrag des konvooi-kommissariaats verminderd heeft. Z. M. is van oordeel, dat belangrijke verliezen voor den Noorweegschen handel en scheepvaart in de Middellandsche zee daaruit kunnen ontspruiten, wanneer Z. M. zich, uit gemis van de vereischte middelen, genoodzaakt mogt vinden, om de schepen, die de genoemde wateren bezoeken, aan zich zelven over te laten. Niettemin kan Z. M. den Noorweegschen handel en scheepvaart niet aan de gewelddadigheden der Barbarijsche staten blootgesteld laten, en zal mitsdien Z. M., voor zoo verre het door de storthing vastgestelde bedrag ontoereikende mogt wezen, zich genoodzaakt zien die maatregelen te bepalen, welke door de omstandigheden mogten worden gevorderd, om den Noorweegschen handel en scheepvaart in de aan zeeroovery blootgestelde wateren te beschermen. — Een Noorweegsch dagblad geeft hieromtrent nog deze toelichting: De aan het konvooi-kommissariaat verleende geldsom, welke op het budget van 1830 bedroeg 25,000 Sps., is door de laatste storthing tot op 15,000 verminderd, vermits de konvooi-uitgaven, thans, nu Algiers aan de zeeschuimers ontweldigd is, geacht worden kan veel minder te kunnen bedragen.

— Omtrent de laatste gebeurtenissen in en om Lissabon, deelt het Engelsch dagblad *de Times*, den volgenden bijzonderen brief mede, welke, even als andere nadere berigten, die gebeurtenissen als minder beslissend voordraagt, dan wel in het eerst uit de dagbladen was op te maken:

» Wij kunnen thans stellig aankondigen, dat de omtrek van Lissabon geheel van Miguellisten bevrijd is. Hun leger heeft eenen meesterlijken aftogt op Santarem, twaalf uren van hier, gedaan, zonder of groot verlies geleden te hebben, of in de plaatsen, die zij doortrokken, groote schade te hebben aangerigt. Sedert den 14den October, als wanneer de Miguellisten de ... vooruit kwamen, heeft geen nieuw gevecht plaats gehad, ... den 12den en 13den te Santarem binnengerukt ... zelven verder aldaar gehandhaafd en de plaats ... die reeds door hare natuurlijke ligging eene sterke stelling oplevert. De generaal *Saldanha* voert bevel over ons leger, waarvan de voorposten

te Cartaxo en Porte d'Asseca, op een half uur afstands van Santarem, staan, zoodat de onzen elken onverhoedschen aanval kunnen voorkomen. Die generaal staat bij dom *Pedro* in blakende gunst, en deze heeft hem te Villa-Franca een afdruk van het regeringsblad overhandigd, waarin de wederoprigting van het standbeeld van den grootvader des generaals, den beroemden staatsman, markies *de Pombal*, op een der pleinen van Lissabon, bevolen wordt.

» De meest geliefde en gematigdste minister van dom *Pedro*, *Candido Jose Xavier*, is den 14den October overleden. Hij was te gelijk met het beheer van de binnen- en buitenlandsche zaken belast. Thans is de heer *Freire* minister van oorlog en van buitenlandsche zaken, de staatsraad *Margiochi* minister van marine, en de raadsheer *Aguia* minister van binnenlandsche zaken, terwijl het beheer der geldmiddelen aan den heer *da Silva Carvalho* verblijft. Alle deze staatslieden behoorden in 1820 tot de *ultra-liberale* partij in de kamers.

» Don *Carlos* is den 4den naar de Spaansche grenzen vertrokken, waarheen hij den 8sten door zijne gemalin en kinderen en door de prinses *van Beira* gevolgd is. Men verzekert mij op het oogenblik, dat deze Prinsessen te Elvas (eene Portugesche grensvesting) quarantaine houden, en dat zij naar Lissabon hebben geschreven, om hare aldaar achtergeblevene goederen te erlangen. Onze regering heeft in het vervoer daarvan nog niet toegestemd."

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 30sten October.

Volgens berigten uit Zwitserland van 25 October, waren alle de maatschappen, welke zich ten gevolge der op den 1sten Augustus gedane oproeping nog onder de wapenen bevonden, in de laatste dagen naar huis gezonden. Overal waren de wapenen verdwenen, en alle uiterlijke sporen der jongste beroeringen weggenomen.

Te Bazel zijn den 20sten October de stadssoldaten, die in Augustus ontbonden waren, weder ingesteld, vooreerst echter slechts ter sterkte van 180 man.

— De Grieksche overste *v. Lessuire* heeft te Munchen officieel bekend gemaakt, dat hij gelast was, behalven het reeds aangeworven korps van 1700 man, nog 1400 man infanterie, voor het Grieksch Regentschap in dienst te nemen.

— Uit Weenen schrijft men van den 22sten dezer dat aldaar eene zeer levendige koerierwissel plaats had. De graaf *von Munch Bellinghausen* bevond zich nog steeds in genoemde hoofdstad, en zou daar waarschijnlijk verblijven, tot dat de conferentien over de Duitsche aangelegenheden waren geopend. Ten aanzien der buitenlandsche aangelegenheden, was de aandacht vooral op Spanje gevestigd, vooral wijl het Oostenrijksch gouvernement, nog tot geen besluit omtrent de erkenning der jonge Koningin scheen te zijn gekomen. Het Parijsche kabinet, meende men, was ook zeer met de Oostersche aangelegenheden begaan, en wenschte in Turkijen den invloed terug te winnen, die hetzelve door Rusland verloren had: echter hield men dit thans voor vergeefsche moeite, daar het vertrouwen op Rusland bij de Porte zoo zeer gevestigd was, dat men hetzelve niet ligt zoude ondermijnen. De Fransche gezant moet nog steeds tegen het verdrag met graaf *Orloff* gesloten protesteren, en verlangt dat hetzelve vernietigd worde. Het Londensch kabinet ondersteunt dezen eisch, doch met meer terughouding.

— Terwijl de keizer van Oostenrijk de steden Praag, Brünn en Lintz bezocht heeft, merkt men op, dat Z. M. Ofen en Pesth, waar hij sedert het jaar 1820 niet geweest is, met geen bezoek vereert, alhoewel hoogstdezelve op den vorigen rijksdag beloofde, dat hij een gedeelte en de jonge koning het grootste gedeelte van het jaar in Hongarijen zou doorbrengen. Men wil, dat het gedrag van den kleinen adel, tijdens de laatste poolsche omwenteling en bij het begin van den tegenwoordigen rijksdag, de oorzaak is, dat Z. M. zich niet in die hoofdplaatsen laat zien, en ook dat de jonge koning *Ferdinand* na zijne kroening aldaar niet verschenen is.

— Er wordt veel gesproken over onderhandelingen met de turksche regering, om de vaart van stoombooten op den Donau tot aan de Zwarte Zee uit te breiden. Thans varen op den Donau in Hongarije twee stoombooten, eene van 60 en eene van 50 paardenkracht, terwijl er nog eene derde aangebouwd wordt.

Een blik op het voorledene.

Wij hebben het reeds gezegd: de Aanspraak des Konings bij de opening der Staten-Generaal, en de staatkundige mededeeling van het bestuur, aan de vertegenwoordigers van het Nederlandsche volk, hebben eenige uitzigten geopend op eene eindelijke vereffening onzer geschillen met het afgescheurde gedeelte van het Koningrijk. In een vorig artikel hebben wij getracht met waarschijnlijkheid te betoogen, waaraan wij deze wending der zaken te danken hadden, en wij zijn alzoo nu op een standpunt gekomen, van waar af wij eenige vlugtige blikken terug en in de toekomst kunnen werpen.

Hetgeen vetleden is behoort reeds tot het gebied der geschiedenis, en in de tijden, die wij beleefd hebben en die wij nog beleven, kan er voor ons Nederlanders, voor ons toekomstig bestaan, niets belangrijker zijn, dan met aandacht en overdenking den weg af te zien, dien wij achter ons hebben gelaten, om met waardigheid en vertrouwen op verkregene ondervinding voor ons uit te zien, en met onwankelbare schreden onze bestemming te naderen.

De toeneming in staatkundige beschaving is zoo naauw met de veredeling, der zedekundige en ware godsdienstige begrippen verbonden, dat beiden onbetwistbaar te zamen moeten gaan, zal er werkelijk voortgang bestaan. De leeraars der nieuwere begrippen van staat- en zedekunde, geven voor, dat die voortgang werkelijk in de revolutionaire landen zigtbaar is. En waar zijn dan, vragen wij, de bewijzen? Moet men die in *Frankrijk* zoeken, hetwelk zelf vermeent aan het hoofd te staan der algeheele ontwikkeling eener volmaakte staat- en zedekundige beschaving? Heeft de verandering van dynastie aldaar eene wijziging in de begrippen, in de handelingen van het bestuur, dat de plaats van het oude had ingenomen, eene wijziging in de zeden te weeg gebragt? Zijn overdrevene ijdelheid, eer- en geldzucht, zucht om te schitteren, en zich ten koste zijner mede-menschen te verheffen en te verrijken, zoo zeer eigenaardig aan het Fransche karakter, verminderd?

Wanneer men met onpartijdigheid de geschiedenis van *Frankrijk* van de drie laatste jaren nagaat, dan zal men met de eenvoudige verwisseling eener dynastie, ook tevens opmerken, eenen aanmerkelijken teruggang van het materiele geluk des Franschen volks, eene vergrooting van de staatsschuld, en tevens de ontbreideling van alle die hartstogten, die het zedelijk gehalte van een volk onvermijdelijk doen verminderen, en alzoo ook tot den teruggang van dezelfs staatkundige beschaving medewerken. In plaats van twee partijen, die vóór de julij-omwenteling het Fransche volk verdeelden, hebben wij na die gebeurtenis er verschillende zien te voorschijn treden. Alzoo zien wij, in stede van eendragt in gevoelen en in handelen, dat groote bewijs van voortgang in de veredeling van begrippen en daaruit voortvloeijende kracht, er de verdeeldheid in eene verschrikkelijke mate toenemen; kuiperij, lagheid en woedende drift naar geld, naar onderscheiding, naar eer- en winstgevende posten, de ware hijdra voor elk bestuur, een ieder bezielen, en om aan deze begeerte te zien voldoen, ook alle middelen bezigen, die tot de slooping van het staatkundig ligchaam mede arbeiden. Ongerustheid, zucht naar verandering, hernieuwde pogingen tot omverwerping van den naauwelijks begonnen arbeid; gedurige verwisseling van de hoofden in het bestuur, waaronder de schatkist en de onderscheidene takken van openbare welvaart het meeste lijden; nergens vastheid noch bestendigheid, zoo noodzakelijk voor de uitbreiding van beschaving; misprijzing en bestraffing van hetgeen door dezelfde menschen vroeger als burgerdeugd geprezen en ten hemel verheven werd; godsdienstige begrippen in vrijgeestige leerstellingen veranderd; gehoorzaamheid aan de wetten, beschimpt en veracht; in één woord: alle elementen van naderende regeringloosheid, wanneer de kring der verschillende denkbeelden, door den drang der omstandigheden, zich niet verder dan tot eigene en vastgestelde grenzen kan uitbreiden, wanneer eenmaal de hoop op uitbreiding van invloed en grondgebied zal verijdeld zijn.

Werpen wij eenen vlugtigen blik op *Belgie*, dan herkennen wij dat voorheen zoo gelukkige land niet meer. Een land, waar in den tijd van één jaar reeds verwoest was, wat de ijver van vijftien jaren had opgebouwd; de bronnen van welvaart, van verlichting, van burgerlijke beschaving overgeleverd aan volksmenners, die, uit de minste klassen der maatschappij gesproten, door lage kuiperijen, door schandelijk verraad, zich in de hoogte hebben weten te verheffen, en eenmaal gezeten, nu door onbeschrijfelijke trotschheid en verwaandheid, zich nog met het bloed en zweet hunner medeburgeren mesten; of wel, overgeleverd aan eene partij, wier belang het medebrengt, om de verlichting door de kracht van valsche leerstellingen tegen te gaan! Eene natie, die over het lijk van eenen GAILLARD en over het deerlijk mishandelde ligchaam van eenen VOORTMAN, terug ging tot de tijden der middel-eeuwen; die door woedende partijzucht nog dieper dan de Fransche natie dreigt te zullen vallen; waar moord en plundering ten huidigen dage nog aan de orde van den dag zijn, en waar geen eerlijk man zeker is, of hij den dag, die volgt, nog meester zijn zal van hetgeen hij door de noeste vlijt van een geheel menschenleven gewonnen heeft! Een land, waarin handel en nijverheid den bodem zijn ingedrukt, en welks kwijnende staat van deszelfs geboorte af reeds met ontbinding bedreigd werd. Neen! ook daar zal men geen voortgang in beschaving en veredeling van staat- en zedekundige begrippen vinden.

Zullen wij dien voortgang in *Spanje* of in *Portugal* moeten zoeken, wanneer de burgeroorlog en broedertwist zal geëindigd zijn? Wij twijfelen, of uit de bouwvallen, die daar achter zullen blijven, die Phoenix te voorschijn zal komen; meer waarschijnlijk is het, dat de wandelaar daar de grootste kenteekenen van den alles vernielenden geest der eeuw op zijnen weg zal vinden.

En *Nederland* dan? *Nederland* staat daar, te midden van den tuimelgeest der eeuw, gelaten en bedaard, eendragtig om den Oranje-stam geschaard; zelfstandig en godsdienstig, steunende op deszelfs aloude grondvesten van nationaliteit; schragende het gebouw van deszelfs instellingen, waaronder het sedert 18 jaren gerust, steeds in beschaving en verlichting, vorderingen maakte; staande op de groote daden van het voorgeslacht, om die nog te overtreffen; trouw en eensgezind in handel en wandel; gehoorzaam aan de wetten, met eene Volksvertegenwoordiging — getuige dit het antwoord op 's konings jongste troonrede! — welke als de waarachtige tolk der natie, in overeenstemming is met het Hoofd van den Staat; sterk in maatschappelijke banden; inwendig stil en gerust; uitwendig geëerd en geëerbiedigd; bij onze voormalige broeders, thans onze vijanden, gevreesd. Onder de begunstiging van dit alles, onder den druk der tijden en omstandigheden, onder opofferingen van allerlei aard, zien wij hier de nijverheid en de kunsten, tot gemak en veraangenaming van het gezellige leven, welig bloeijen, terwijl de handel in werkzaamheid toeneemt.

Deze slechts vlugtige terugblik op het voorledene, bevat reeds leering genoeg; — eene meer wijsgeerige beschouwing der gebeurde dingen, zoude ons meer en meer overtuigen, dat wij, bij vermijden

zelfstand, wezenlijke reuzenschreden gemaakt hebben in het bevestigen van beginselen, die de zelfstandigheid en morele grootheid van een volk kenmerken, en die alleen tot voortgang en veredeling van staat- en zedekundige beschaving leiden.

Groot waren onze opofferingen, verheven en eerbiedwekkend het geduld en de standvastigheid van het Nederlandsche volk; doch ook groot en onbetaalbaar is de waarde, die wij ons als onafhankelijke natie gegeven hebben, en zeker is het, dat wij ons onze Volharding in handel en wandel niet zullen beklagen.

Zoo verre, wat herinnering betreft, om, bij eene volgende gelegenheid, een blik in de toekomst te werpen.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — In vele gemeenten in *Duitschland* is het de gewoonte, dat de aanverwanten, vrienden en vereerders van een afgestorvene hem de laatste eer bij het graf bewijzen met een plegtig gezang. Voor dit oogmerk zijn thans te *Weenen* zes treurzangen uitgegeven, op muzijk gezet voor drie stemmen, twee tenors (of twee sopranen) en een bas. De woorden zijn van F. A. KANNE, en worden, gelijk de toonkunstige zamenstelling van J. L. HEDWIG, als bijzonder doelmatig geroemd. — Dr. HERMSTADT, Hoogleeraar in de Scheikunde, is den 22 October te *Berlijn* aan eene beroerte overleden, nadat hij slechts weinig tijds te voren zich met wetenschappelijke onderzoekingen had bezig gehouden. — De Koninklijke Maatschappij der Wetenschappen te *Göttingen* heeft, onder andere prijsvragen, ook deze voorgesteld, om te beantwoorden voor November 1835: » Hoedanig was de staat van den handel der *Arabieren*, zoowel te land » als ter zee, door *Azië*, *Afrika* en *Oost-Europa*, gedurende de heerschappij der Abassiden; vooral in de 8e, 9e en 10e eeuw? Hoe werd » dezelve gedreven, welke waren de hoofdzetels van dien handel, welke » de koopwaren en handelwegen? Men verlangt dat eene bijgevoegde » landkaart de reiswegen der karavanen aanwijze."

ITALIË. — In de onlangs uitgekomene *Voyages Historiques et littéraires en Italie* van den Heer VALERY vindt men eenige narigten omtrent den staat van het Openbaar Lager onderwijs in den *Kerkelijken Staat*, welke der Pausselijke Regering tot eere verstrekken, en bewijzen, dat dezelve de verbreiding van nuttige kundigheden onder het volk tracht te bevorderen. Behalve de scholen, waarin door Geestelijken om niet onderwijs gegeven wordt, zijn er 60 scholen voor Lager Onderwijs, Gewestelijke Scholen genoemd (*regionarie*), aan welker hoofd Leken staan, en waarin voor een gering schoolgeld ongeveer 2,000 kinderen onderwezen worden. Bijzondere opmerking verdient de St. Nicolaas-School in de *Strada Guilia* te *Rome*, waar 80 kinderen van handwerkslieden, wanneer zij 's avonds van hun ambacht komen, geheel kosteloos in het lezen en schrijven onderwezen worden.

FRANKRIJK. — De kostbare onderneming der Uitgaaf eener Verzameling van alle de Kerkvaders zal thans met ijver worden voortgezet, en er zullen niet minder dan drie deelen elke twee maanden worden uitgegeven. Deze onderneming wordt door verdienstelijke geestelijken bestuurd, door rijke capitalisten ondersteund, en door 1,200 inteekenaars bevorderd. Het eerste deel der werken van JOANNES CHRYSOSTOMUS is op de pers en zal eerstdaags aan de inteekenaars worden afgeleverd. — Van het prachtwerk over de Mexicaansche oudheden ziet de eerste aflevering het licht. Het geheele werk zal uit 12 afleveringen bestaan, kostende elk 40 fr. of, met gekleurde afbeeldingen, 60 fr. De tekst is in twee kolommen gedrukt, in het Fransch en Spaansch.

ENGELAND. — Een persoon, die verlangt onbekend te blijven, heeft aan de Universiteit te *Londen* een geschenk toegezonden van een bankbiljet van 1000 p. st. — Voor de Universiteit te *Durham* zullen aanstaanden maandag (4 November) studenten worden geëxamineerd, en daarmede zal ook deze nieuwe inrigting van Hooger Onderwijs kunnen geacht worden geopend te zijn. Tot vestiging van deze Universiteit heeft de Deken en het Kapittel van *Durham*, met eene waarlijk voorbeeldelooze mildheid een eigendom afgestaan, 't welk eene waarde van 94,000 p. st. beloopt. Tot Onderhoud der Universiteit heeft de Bisschop van *Durham* ingeschreven voor eene jaarlijksche som van 1000 p. st. terwijl hij reeds twee geschenken elk van 1000 p. st. gegeven heeft voor de bouwkosten, en een door hem gekocht woonhuis heeft afgestaan, tot woning van een der Hoogleeraren.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 1sten November.*

NEDERLANDEN. pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uur	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uur
Werkel. schuld 2½	49 5/8	49 13/16	49 9/16	Cert. dito 18[illegible] . 5	91 3/4	92	91 7/8
Dito dito . 5	93	93 [illegible]	93 1/8	Obl. te London. 5			
Uitgestelde dito . .				Certif. te Hamb. 5			
Kansbill. dito . .	22 [illegible]	22 [illegible]	22 [illegible]	Inschrijv. Assig. 6	65 [illegible]	65 1/2	65 [illegible]
Amort. Syndic. . 4½	86 7/8	87 [illegible]	86 7/8	Certificat. dito . 6	65 [illegible]		
Dito dito . . 3½	70 [illegible]	70 [illegible]	70 [illegible]	POLEN.			
Schatkistbiljetten . 6	102	102 1/4	102 1/4	Aand. Loot. fl. 300.			
Oorlogslasten . . 5	100			PRUISSEN.			
Leening 1831 . . 6	102 [illegible]			Dito dito R. 50. .	89 3/4	90	
Handel-Maats. . 4½	94	94 1/16	94	OOSTENRIJK.			
FRANKRIJK.				Dito dito f 100. .			
Inschr. Grootb. 3				Dito dito » 250. 4	405		
ENGELAND.				Metalliek 5	92		
Dito per 12 Aug. 3				Dito Lond. gen. 5			
SPANJE.				Dito 2½	50		
Certificat. Amst. 5	60 [illegible]	60 5/8	60 [illegible]	Oblig. *Goll & C.* 5			
Dito f 1000 . . . 3	38 [illegible]	39 [illegible]	38 [illegible]	Dito 4			
Uitges. 3 pc. Sch. 5	12 [illegible]	12 1/4	12 [illegible]	Cert. Stadsb. dito 2½			
Cert. Bons. Lond. 5	16 [illegible]	17 1/4	17 1/4	Ween. Bankact. 3			
NAPELS.				DENEMARKEN.			
Certificat. *L & R* 5	82 1/2			Leening te Lond. 3			
Dito *Falc. & C.* 5				BRAZILIEN.			
Leen. Lond. *R.* 5				Dito *Rotschild.* 5	66 1/4	66 3/4	
RUSLAND.				GRIEKSCHE.			
Obl. *Hope* [illegible] . 5	100 [illegible]			Dito te London. 5			
Dito dito 18[illegible] . 5	101 [illegible]						

IN NAAM DES KONINGS.

VERKOOPING

Ter Rolle van Geregtelijke Uitwinning bij de Regtbank van eersten aanleg, zitting houdende te Breda, van

1°. Eene HUIZINGE, genaamd *het Bijltje*, gemerkt letter D. n°. 393, staande en gelegen aan de noordoostzijde van de Havermarkt te Breda, hoofdplaats van het kanton en arrondissement, provincie Noord-Braband, belend zuid-oost de Heer *J. M. Bonardi*, noord-west Mejufvrouw *Antonetta Crieillaerts* en zuidwaarts de straat, op den Kadastralen Legger gebragt in wijk A, sect. B. n°. 24. Zijnde dezelve Huizinge in huur en gebruik bij *H. Lievegoed.*

2°. Twee perceelen ZAAILAND, groot te zamen omtrent een bunder, negen-en-twintig roeden en zestien ellen, aan elkander gelegen in den Terheydschen weg, onder de gemeente Teteringen, kanton en arrondissement Breda, provincie Noord-Braband, belend oost de Heer Mr. *Christiaan Pels Rijcken*, zuid de Gezusters *Gelens*, west *Adriana Bastiaansen*, huisvrouw van *Michiel Staaltjens*, en noord *Johannes de Poorter*; in huur en gebruik bij de Wedowe *Pieter Schrauwen*, op den Kadastralen Legger gebragt in sectie D, n°s. 587 en 588.

Voorts drie perceelen ZAAI- en WEILAND, aan elkander gelegen in den Terheydschen weg, onder de gemeente Teteringen, kanton en arrondissement Breda, provincie Noord-Braband, belend oostwaarts *Martinus Bastiaansen* en anderen, zuidwaarts *Pieter van Gool*; westwaarts het Armkinder-huis van Breda en anderen en noordwaarts de Heer *Cornelis Johannes Raats*, te zamen uitmakende de twee volgende artikelen, als:

3°. Een perceel ZAAILAND, zijnde het eerste, aankomende langs de zijde van den Steenweg, volgende op de goederen van *Pieter van Gool*, groot dit perceel omtrent zestig roeden; in gebruik bij *Cornelis Buijks*; op den Kadastralen Legger gebragt onder sectie D. n°. 617. — En

4°. Een perceel ZAAILAND, (volgende op, en door een straatje gescheiden van het voorgaande) met een daar tegen aan gelegen perceel WEILAND, te zamen groot omtrent een bunder, drie-en-dertig roeden en twee-en-zeventig ellen; beide in gebruik bij *Johannes Janssen*, en op den Kadastralen Legger gebragt onder sectie F. n°s. 112 en 113.

De voorschrevene Vaste Goederen zijn, als Onroerend Goed gearresteerd, ten verzoeke van het Bestuur der Domeinen, uitgeoefend wordende door de Permanente Commissie uit het Amortisatie-Syndicaat, waarvan de bureaux gevestigd zijn te Amsterdam, en ter vervolging van den Heer Administrateur der Domeinen in het eerste ressort, residerende te Arnhem, voor welken ten deze als Prokureur occupeert *Casparus Bekkers*, Prokureur bij de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te Breda, wonende aldaar op de Ginnekenstraat, wijk B. n°. 86, alwaar tevens domicilium gekozen is, ten lasten van *Antonie Bastiaansen*, thans Herbergier, wonende te Geertruidenberg, bij proces-verbaal van arrest van den Deurwaarder *Cornelis Pieter van Guliek* van den drie-en-twintigsten en vier-en-twintigsten September achttien-honderd drie-en-dertig, behoorlijk geregistreerd te Breda den daarop volgenden dag, overgeschreven ten kantore van Bewaring der Hypotheken te Breda, den dertigsten derzelfde maand in deel drie, nummer drie-en-dertig, en ter Griffie van de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te Breda, den twaalfden October daaraanvolgende; van welk proces-verbaal van arrest afschriften gelaten zijn aan den Heer *Gijsbert van den Enden*, Griffier bij het Vredegt van het kanton Breda, aan den Heer Mr. *Johan Frans Christiaan Joseph de Roy*, Burgemeester der stad Breda, en aan den Heer *Pieter van Ginneken*, Burgemeester der gemeente Teteringen, welke allen het origineel hebben geviseerd.

De eerste afkondiging der Memorie van Lasten zal plaats hebben op Maandag den drie-en-twintigsten December achttien-honderd-drie en dertig, des voormiddags ten tien ure, ter Rolle van Geregtelijke Uitwinning bij de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te Breda.

De Prokureur van het Bestuur der Domeinen, Executant,
(get.) BEKKERS.

Gelijkluidend afschrift dezes is, naar voorschrift van art. 682 van het Wetboek van Burgerlijke Regtspleging, in de gehoorzaal der Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te Breda, geaffigeerd, heden den veertienden October 1800 drie-en-dertig.

De Griffier der Regtbank,
(get.) A. M. VAN RIJEN, Ke. Gr.

No. 90. Geregistreerd en debet te Breda den achttienden October 1800 drie-en-dertig, deel drie-en-dertig, blad vier-en-twintig R°, afdeeling vier; gereserveerd eenen gulden, twee-en-veertig en een halven cent, uitmakende met de acht-en-dertig opcenten eenen gulden, zes-en-negentig en een halven cent.

(get.) VAN HOOFF.

*** Door den Notaris APPELTERE, residerende te *Gorinchem*, zal, in *den Doelen* aldaar, op den 11den November 1833, des namiddags ten 4 ure, in het openbaar ter inzetting en op den 18den derzelfde maand, tenzelfden ure, ter verkoop worden aangeboden:

Een schoon, hecht, fatsoenlijk BURGERHUIS, ERVE en TUINTJE, in de Molenstraat te *Gorinchem*, wijk B. no. 50, sectie C. no. 815, waarin sedert onheugchelijke jaren de Rund- en Spekslagerij met het beste gevolg is, en nog wordt uitgeoefend; hetzelve is ook zeer geschikt voor elke andere Affaire.

*** Mr. J. DE ROO, Notaris te *Tiel*, provincie *Gelderland*, zal, namens zijne Principalen, op Woensdag den 20sten November 1833, in het openbaar doen inzetten, en op Woensdag den 4den December daaraanvolgende, finaal verkoopen, beide ten huize van den Heer J. L. ROESINK, in *den Gouden Leeuw*, te *Tiel*, des namiddags ten 4 ure, de navolgende ONROERENDE GOEDEREN, onder *Rumpt*, *Gellikum*, *Beest* en *Rhenoy*, in het district *Tiel*, provincie *Gelderland* gelegen, en zulks in perceelen en massa's, zoeals bij de aanslag-billetten is vermeld, te weten:

Onder Rumpt.

1°. 8 bunders, 72 roeden en 70 ellen BOUWLAND.

2°. 28 bunders, 19 roeden en 60 ellen WEILAND.

3°. Een DERDE in den *Rumptschen Tiend*, hebbende hetzelve over de laatste 12 jaren, jaarlijks, door elkander gerekend, opgebragt eene somma van *f* 350.

Onder Gellikum.

4°. Een HUIS, ERVE en HOF, met 2 bunders, 95 roeden en 80 ellen BOSCH en WEILAND, en nog 12 bunders, 10 roeden en 50 ellen WAARDEN en WEILAND, van het beste Aloói.

Onder Rhenoy.

5°. 11 bunders, 14 roeden en 77 ellen WAARDEN, en 1 bunder, 55 roeden en 60 ellen BOSCH.

Onder Beest.

6°. 9 bunders 61 roeden en 90 ellen WEILAND.

Alle de voorschrevene Goederen zijn herkomstig uit de nalatenschap van wijlen den Hoog Wel-Geboren Heer L. D. W. C. Baron VAN TENGNAGELL, in der tijd te *Arnhem* overleden, en uit de nalatenschap van wijlen de Hoog Wel-Geboren Vrouwe DOUAIRIÈRE TENGNAGELL, geboren POPPE.

Nadere informatien zijn te bekomen ten kantore van voorn. Notaris DE ROO, bij wien, 8 dagen voor den inzet, de conditien van verkoop zullen ter lezing liggen. Brieven *franko.*

Publieke Verkooping

VAN EEN PARTIJ EXTRA
ZWARE EIKEN-, BEUKEN-, ABEELEN- EN DENNEN
BOOMEN.

De Notaris *VAN RIET*, residerende te *Deurne*, zal, voor zijne Principalen op Maandag den 11den November 1833, des morgens om *negen* ure te beginnen, op het Gehucht, genaamd: *den Heitrak*, onder *Deurne*, publiek en aan de meestbiedende verkoopen:

Circa 150 stuks zware EIKEN BOOMEN, geschikt voor allerlei Molenwerken, Timmer- en Kuiphout, en waaronder Molenstaanders, Molen-assen en Olijbanken; benevens eenige zware BEUKEN- en ABEELEN BOOMEN en verder Klompmakershout; mitsgaders een parij voor allerlei Timmerwerk geschikt en zware DENNEN.

Door toeval *uit de Hand te Koop*, eene nette en zindelijke APOTHEEK, met dezelfs Fleschen, Toonbank, Morsieren en denige Boeken; - te bevragen bij P. SONNEVELD, Postmeester te *Willemstad*. Brieven *franko*.

SCHOUWBURG TE BREDA.

MET HOOGE GOEDKEURING.

Het Gezelschap Operisten van *Amsterdam*, onder Directie van *J. H. DESSAUR*, voornemens zijnde eenige Representatien in den Schouwburg alhier te geven, zal het genoegen hebben op Maandag den 4den November 1833, *Tot opening van het Tooneel*, te vertoonen: DIE HEIMLICHE EHE, groote vermaarde Opera in drie bedrijven, naar het Italiaansch. IL MATRIMONIA SEGRETO, Muzijk van *Cimarosa*, en na hetzelve in het Nederduitsch: HET POSTHUIS AAN DE GRENZEN of *de Drie Gesluijerde Dames*, komiek Zangspel van *J. H. Dessaur.*

Bovengemelden bevelen zich in de gunstige protectie van het geëerd Publiek, zullende men niets onbeproefd laten, zoo door Zang en Spel als keurige Costumes, de vroegere verworvene toejuiching wederom te verwerven.

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

In Dienst der General Post-office, voor Passagiers en Goederen.

De Stoompacketten der General Steam Navigation Company, in bovengemelde Dienst, vertrekken geregeld iederen Woensdag en Zaturdag van *Londen* en *Rotterdam*.

De prijzen der plaatsen zijn in de Eerste Kajuit £ 3 en in de Tweede Kajuit £ 2.

Het vertrek van *Rotterdam* is bepaald op:

Woensdag den 6. November, des morgens ten 7 ure.

Nadere inlichting bij de Agenten voornd. {W. SMITH & COMP. en {P. A. VAN ES.

STOOM-JAGT
PRINSES MARIANNE,

van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*,

November 1833.

Van *Middelburg*.	Van *Rotterdam*.
Donderdag den 7, 's morg. 6½ uur	Dingsdag den 5, 's morg. 9 uur
Zondag » 10, » 3½ »	Vrijdag » 8, » 9 »

VERKOOPING VAN
BOEKEN, BENEVENS ATLASSEN,
ZEE-, LAND- EN RIVIERKAARTEN,

WAARONDER ZELDZAME:

Almede van Hoorns, Schulpen, Leg-, Gedenk-Penningen en Noodmunten; benevens Nederl. en vreemde Munten, waaronder zeldzaam voorkomende; ook nog Violen, 1 Dwarsfluit, 2 Scheeps-Compassen enz. enz. - Breeder bij Catalogus te bekomen voor 10 cents bij den Boekhandelaar J. VAN DER WAL, te *Gorinchem*, alwaar de verkooping zal worden gehouden, den 12den November 1833 en volgende dagen. Aanvrage om den Catalogus *franco*.

Bij VAN GULICK & HERMANS, Drukkers en Boekverkoopers te *Breda*, is van de pers gekomen:

I. BENAMING DER TREKTUIGEN, derzelver *onderdeelen, eigenschappen en gebruik*, gevolgd van *eene Instructie, voor het Optuigen, het plaatsen der Paarden in de Stallen, het Aftuigen, het Bergen der Tuigen*; alsmede *eenige algemeene voorschriften bij het Inspannen in acht te nemen.* Prijs 40 Ct.

II. KORT OVERZIGT VAN DE PLIGTEN DER GHIDES, *getrokken uit de Bataillons-school en de Evolutien van Linie*; ten gebruike der Troepen *van Z. M. den Koning der Nederlanden.* 50 Ct.

*** Bij W. A. OUKOOP, Stads-Drukker te *Breda*, is van de pers gekomen:

POËSIES PAR MADEMOISELLE H. VAN DEN BERGH, *f* 1.

Gemelde Boekdrukker voornemens zijnde, nog in den loop van dit Jaar eene fraaije verzameling van uitmuntende WERKEN in alle vakken van Kunst en Wetenschap te verkoopen; zoo wordt ieder uitgenoodigd, die daartoe nog Boeken zou willen bijdragen, hem hiervan onverwijld toezending te doen, dewijl de Catalogus reeds voor de pers gereed ligt.

*** Bij J. FRANK, Boekhandelaar te *'s Gravenhage*, is van de pers gekomen en alom verzonden:

HET OPROER IN DE CEVENNES. Een Roman, naar het Hoogduitsch, van LUDWIG TIEK. Eerste deel, in-12°, in twee Afleveringen. . . . . *f* 3,50.

Duitschland heeft het heerlijke voorrecht van TIEK's verdienste weten te schatten, en den Schrijver waardig toegejuicht; daarom werd het wenschelijk dat er eene Hollandsche vertaling van beproefd wierd, en deze proeve brengt de Uitgever met vertrouwen onder de oogen van het Nederlandsch publiek. Het tweede deel, waarmede deze Roman zoover vertaald is als TIEK dien tot nu toe afgewerkt heeft, zal weldra volgen.

Te BREDA, bij BROESE en COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.